

Sarpsborg 8/11-2022

Til Miljødirektoratet

Kopi: Kystverket, Hvaler kommune, Fredrikstad kommune, Havforskningsinstituttet, NIVA m.fl.

Varsel om mulig feil i faktagrunnlaget i saken om dumping av mudder i Hvalerskjærgården - Nye data fra mange tokter i 2022 med skoleelever

Inspiria science center har i 2022 gjennomført ca. 50 undervisningstokt på Ramsøyflaket der det er planlagt dumping av mudder fra mudring ved Borg havn i Fredrikstad. Vi tråler på bløtbunn i området med egen tillatelse til dette for undervisningsøyemed. Resultatene fra disse toktene viser forekomst av marine arter av typer og omfang som kan tyde på en bedre økologisk tilstand enn det som ble lagt til grunn da tillatelsen til dumping av muddermassene ble gitt i 2019.

Bakgrunn for våre observasjoner

Inspiria science center er et av de 13 regionale vitensentre i Norge. Vi driver undervisningstilbud til mange elever hvert år og har de siste årene fått stadig større tilbud innen det marine. Vi har en sentral rolle i prosjektet Frisk Oslofjord (www.friskoslofjord.no). I den sammenheng driver vi marine tokt for videregående elever fra Kragerø til Oslo, med tett samarbeid med Havforskningsinstituttet, Kongsberg Maritime, Universitetet i Oslo m.fl. Tidligere i år fikk vi ansvaret sammen med Horten kommune å etablere og drifte besøkscenteret for Oslofjorden som åpnet 7. november 2022 i Horten.

I tillegg drifter vi ekskursjonsbåten MS Ny Vigra III fra og med 2018 og leverer marine tokt for alle 7. trinnselever i Fredrikstad hvert år. Fra og med i år har vi utviklet et eget tilbud for å dekke krav i videregående skole til marine to-dagers feltkurs med tokt og overnatting på Singløya på innsiden av Hvaler.

Tidligere har vi kjørt toktene andre steder, men fra i år flyttet vi seilingsområdet til Ramsøyflaket og tråler da på bløtbunn der. Her er det ofte relativt rolige vindforhold og området passer med gunstig seilingstid for skoleklassene. Vi flyttet også hit for å kunne tilby tokt med bruk av Singløya som ligger i nærheten. Et viktig argument var at her fikk vi gode fangster, dermed god læring for elevene. At dette kan gi viktig innsikt i et omdiskutert område har først slått oss nå i de siste månedene.

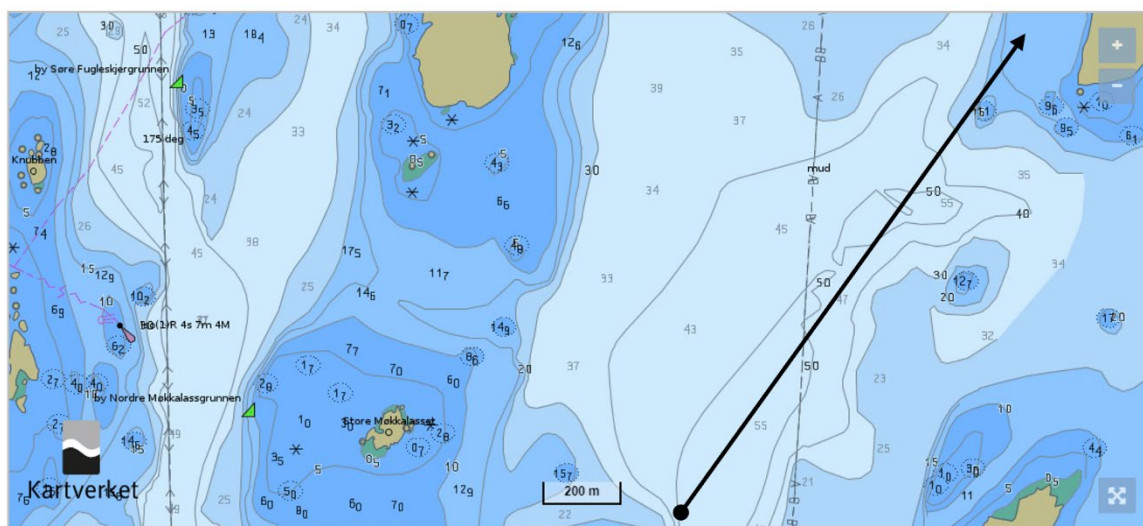
Våre trålinger

En sentral del av toktene er at elever får se, ta på og identifisere arter vi kan ta opp med en bløtbunnstrål. Derfor fungerer Ramsøyflaket godt, der får vi fine mengder og variasjon ved trålingen. Funnet heises opp på dekk og elevene sorterer fangsten og registrerer funn i Dugnad for havet (www.dugnadforhavet.no). Denne delen av toktet er veldig sentral og gir alltid godt engasjement hos elevene. Dagen består ellers av

planktontrekk og analyse i mikroskop samt fysiske vannprøver, å studere bilder fra forskningsekkolodd og sonar fra Kongsberg Maritime. Vi går også i land for å fange og identifisere forskjellig tang og tare. Ekspedisjonen får meget gode evalueringer fra både lærere og elever og kjøres fra påske til høstferie hvert år.

Området vi tråler

Området som altså kalles «Ramsøyflaket» er øst for Møkkalasset og vest for Ramsøy (i høyre hjørne). Figur 1, viser utsnittet.

Figur 1. Området som tråles med MS NY Vigra III

Hva får vi i trålen på Ramsøyflaket?

En av grunnene til at toktene fungerer så godt er at det vi finner på Ramsøyflaket er bra i volum og variasjon. Typiske fangster fra noen av våre 50 tokter i år gis i tabell 1.

Skole	Dato	Leddorm	Fisk	Leddyr	Pigguder	Nesledyr
Valler vgs	04.04.2022		Hvitting, Sandflyndre	Svømmekrabbe	Kamstjerne, Lite korstroll, Hvitfleklet slangestjerne, Sjømus, Skjærgårdskorstroll	Stor piperenser, Sjøfjær
Trosvik	03.05.2022	Børstemark	Rødslette, Sandflyndre, Hvitting, Sypike, Sandkutling, Gapeflyndre	Dypvannsreke, Rur	Amphiura (Slangestjerne), Kamstjerne, Sjømus, Sjøpiggsvin, Vanlig korstroll	Stor piperenser
Cicignon	10.05.2022	Børstemark	Gapeflyndre, Glasskutling, Rødknurr, Rødslette, Sandkutling, Sandflyndre	Blomsterreke, Sandreke, Strandreke	Amphiura (Slangestjerne), Kamstjerne, Sjøpiggsvin	Glassmanet, Liten piperenser, Stor piperenser,
Kjølberg	18.05.2022	Gullmus, Børstemark	Hvitting, Sild, Ulke, Sandflyndre, Gapeflyndre, Rødslette, Glassvar, Tungeflyndre	Svømmekrabbe, Strandkrabbe, Sandreke, Eremittkreps	Amphiura (Slangestjerne), Lite korstroll, Kamstjerne, Sjømus	Liten piperenser, Stor piperenser
Gudeberg	09.06.2022	Påfuglmark, Børstemark	Gapeflyndre, Rødslette, Sandflyndre, Hvitting, Torsk	Dypvannsreke, Sandreke, Hoppekreps, Strandkrabbe, Svømmekrabbe	Amphiura (Slangestjerne), Sjømus	Liten piperenser, Sjøfjær, Rød brennmanet, Glassmanet
Halden vgs	02.09.2022		Hvitting, Lysing, Rødslette, Sandflyndre, Sandkutling, Vanlig fløyfisk, Gapeflyndre	Eremittkreps, Dypvannsreke, Pyntekrabbe, Sandreke, Svømmekrabbe, Trollhummer, Blomsterreke	Rødpølse, Piggkorstroll, Kamstjerne	
St. Olav vgs	10.10.2022		Hvitting (n=50), Hyse (n=60), Langebarn (n=10), Flatfisk/flyndre (n=65),	Svømmekrabbe (n=30), Strandkrabbe (n=20), Sandreke (n=50)	Sjømus, Slangestjerner	Glassmanet, Ribbemanet
Valler vgs	12.10.2022		Hvitting (n=30), Torsk (n=10), Ulke (n=10), Flatfisk (n=60), Hyse (n=50)	Svømmekrabbe (n=20), Strandkrabbe (n=30), Sandreke (n=10), Sjøkrep (N=1)	Sjømus, Slangestjerner	Rød brennmanet, Sjøfjær

Figur 2. Typiske arter og mengder vi får ved et enkelt tråletrekk på Ramsøyflaket.

Dette er typiske fangster, fra ett tråletrekk. Tabellen viser noen eksempler fra sesongen i år, disse er typiske for alle de ca. 50 dagene vi har trålet der i år. Antall individer er her delvis registrert, men vi får ofte opp mot 100 individer av f.eks. ungfisk av hvitving og hyse.

Beskrivelse av miljøtilstanden

Vår bakgrunn for å melde resultater fra våre tokter i år er at vi er blitt informert om at de faglige undersøkelsene som lå til grunn for tillatelsen påpeker mangel på f.eks. krepsdyr, lite artsmangfold og ikke så mange individer. Det stemmer ikke med det vi nå observerer. Vi er innforståtte med at det ble brukt bunngrabb som fangstmetode for undersøkelsene i sin tid og at dette gir et annet bilde enn vår bunntrawl.

Vi som tråler mange andre steder i Oslofjorden nå hvert år, mener Ramsøyflaket absolutt er et av, om ikke det mest artsrike området, vi finner i hele Oslofjorden nå i 2022.

Vansker med å forklare – elevtokt kan ha verdi

Vi får stadig oftere spørsmål om denne saken på våre tokt med elever. Vi har syntes det har vært meget vanskelig å forklare hvorfor dumping av muddermasse tillates i dette området når vi ser hva som er i våre tråletrakk.

Samtidig setter elevene pris på å være med på å kartlegge fjorden og disse resultatene viser kanskje noe av potensialet fra skoletokt. Tokt som etter hvert kan bidra med ny fakta til bedre forståelse av Oslofjorden.

Formell oppfølging

Vi er ikke en formell part i denne saken og vil overlate til andre med å vurdere hva som evt. nå bør gjøres. Vi kan sammenstille alle våre data fra trålertoktene og har uanalyserte data fra forskningsekkolodd fra toktene i år som kanskje kan si mer, dersom det er av interesse.

Vi vil også lett kunne ta flere tråleprøver fra flere områder skulle det være av interesse.

Med vennlig hilsen

Geir Endregard
Adm. Dir